

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/25/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2119201312
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2119201312.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Janka Benkovičová a Mgr. Katarína Arnouldová, v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. A. XXX, D. E. A., 2/ B. F. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. G. XXXX/XX, H. A., 3/ I. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. XXXX/XX, H., zastúpení: advokátska kancelária In Medias Res, s.r.o., IČO: 36 863 351, so sídlom Sladovnícka 13, Trnava, proti žalovanej: K. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. XXX, zastúpená: advokátska kancelária AKWH Legal, s. r. o., IČO: 36 862 134, so sídlom Miletičova 1, Bratislava, o nahradenie prejavu vôle, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Trnava, č. k. 13C/29/2019-78 zo dňa 13. októbra 2021, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa p o t v r d z u j e .

II. Žalovanej sa p r i z n á v a voči žalobcom 1/ až 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol a priznal žalovanej voči žalobcom 1/ až 3/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

Súd rozsudok po citovaní § 135c ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), čl. 13 ods.1 Ústavy SR, § 137 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vecne odôvodnil tým, že predmetom konania je žaloba smerujúca k usporiadaniu vzťahov medzi žalobcami ako vlastníckmi pozemkov a žalovanou ako vlastníčkou stavby na pozemku žalobcov. Žalobcovia podanou žalobou žiadali usporiadať vzťahy medzi sporovými stranami nahradením prejavu vôle žalovanej na kúpnej zmluve, ktorou by žalovaná od žalobcov nadobudla kúpou do vlastníctva pozemok pod svojou stavbou a pozemok príľahlý, čím by sa odstránila rozdielnosť subjektov vlastníckich pozemok a stavby na ňom stojacej. Uplatnenému nároku však nemožno vyhovieť, keďže povinnosť žalovanej uzatvoriť so žalobcami kúpnu zmluvu nevyplýva zo žiadneho právneho predpisu a ani zo žiadnej zmluvy sporových strán.

Povinnosti možno podľa čl. 13 ods. 1 Ústavy SR ukladať a) zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd, b) medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 4, ktorá priamo zakladá práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb, alebo c) nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2. Prejav vôle subjektu právneho vzťahu je možné nahradiť súdnym rozhodnutím len v tých prípadoch, keď to zákon výslovne umožňuje, resp. kde povinnosť k právnenému konaniu subjektu je stanovená zákonným ustanovením alebo ako záväzková povinnosť je založená iným právnym úkonom. V slovenskom právnom poriadku neexistuje úprava, na základe ktorej možno

vlastníkovi stavby uložiť povinnosť uzavrieť kúpnu zmluvu s vlastníkom pozemku pod stavbou, prípadne nahradiť prejav vôle vlastníka stavby na kúpnej zmluve, na základe ktorej by sa stal vlastníkom pozemku pod stavbou. Občianskoprávne nároky vlastníka pozemku, na ktorom je postavená cudzia stavba, upravuje ustanovenie § 135c OZ, z ktorého však nárok uplatnený v tomto konaní nevyplýva. Ustanovenie § 229 CSP, na ktoré sa žalobcovia odvolávajú je procesným ustanovením, bez iného nezakladajúcim uplatnený nárok.

Vo vzťahu k žalobcami označeným súdnym rozhodnutiam súd uviedol, že predmetom konania vedeného na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 23Co/403/2017 bolo nahradenie prejavu vôle v prípade porušenia predkupného práva, teda nie v prípade stavby zriadenej na cudzom pozemku, pričom takáto situácia nebola ani predmetom konania vedeného na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 2Sžo/36/2010.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody nemožnosti vyhovieť žalobe súd žalobu žalobcov ako nedôvodnú zamietol.

O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keď žaloba žalobcov bola zamietnutá, z čoho vyplýva plný úspech žalovanej, čo v konečnom dôsledku znamená nárok žalovanej voči žalobcom na náhradu účelne vynaložených trov celého konania v rozsahu 100% trov konania, o čom súd rozhodol vo výroku II. rozsudku. V konaní pritom nebol tvrdený a súd sám nezistil žiaden dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté v zmysle ust. § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia 1/ až 3/ z dôvodov podľa ust. § 365 písm. 1 písm. b), d), e), f), h) CSP. Poukazujú na vágne odôvodnenie, resp. absenciu zákonného odôvodnenia napadnutého rozhodnutia. Súd prvej inštancie oprel svoje závery o viacero vyvrátiteľných domniek, ktoré nie sú podložené a nemajú oporu v merite veci a s ním súvisiacej právnej úpravy. Taktiež zásadným spôsobom opomenul tú skutočnosť, že spochybnené tvrdenia strany žalovaného treba aj hmatateľne podložiť a nie sa s nimi len nekriticky stotožniť, pričom súd prvej inštancie do určitej miery, ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, svojimi vyjadreniami dopĺňa viaceré žalovaným nezodpovedané a nepodložené tvrdenia.

Takýto postup súdu sa javí do značnej miery nepresvedčivý, nepreskúmateľný a v zrejmom rozpore s čl. 2 základných princípov CSP. Súd prvej inštancie do značnej miery rozporuplne aplikuje povinnosť dôkazného bremena na strane žalobcov s dôkazným bremenom na strane žalovaného a naopak. Ako vyplýva z vykonaného dokazovania v tomto konaní, že žalovaný ako pred podaním samotnej žaloby, tak i po jej podaní v priebehu súdneho konania, nepostupoval dobromyseľne, keďže kontinuálne a dlhodobo podľa preukázaného skutkového stavu veci obmedzuje a zasahuje do riadneho výkonu vlastníckych práv žalobcov, navyiac to možno chápať aj ako určitú formu bezdôvodného obohacovania na úkor žalobcov v tomto konaní.

Správanie sa žalovaného v rozpore s dobrými mravmi bolo v tomto konaní preukázané „neúplným“ dokazovaním zapríčinením rozporuplným postupom zo strany súdu prvej inštancie, ktorý objektívne odňal žalovanému možnosť riadne konať pred súdom a prispel tak k porušeniu práva na spravodlivý proces a zásady právnej istoty. Navyiac súd týmto postupom do značnej miery zmaril reálnu možnosť vysvetlenia a objasnenia pravdivého skutkového a právneho stavu veci, t. j. samotný súd v rámci svojej vyšetrovacej právomoci z pozície autoritatívneho orgánu nepristúpil k žiadnemu dokazovaniu, ktoré by malo relevantný a zásadný vplyv na presvedčivosť jeho konečného rozhodnutia vo veci samej, v kontexte viacerých vedome nepravdivých skutočností uvádzaných žalovaným v jeho písomnom vyjadrení k žalobe ešte zo dňa 27.02.2020.

Súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 13.10.2021 konštatoval, že medzi stranami sporu nie sú sporné žiadne skutkové tvrdenia. Tento záver súdu však nie je správny a možno ho označiť za zmatečný, keďže ako vyplýva z už spomínaného vyjadrenia žalovaného k podanej žalobe v tomto konaní, tento namietal a rozporoval v podstate všetky skutkové tvrdenia žalobcu obsiahnuté v podanej žalobe.

Za uvedeným účelom mal súd bez ďalšieho zrealizovať výsluch účastníkov konania osobne prítomných na pojednávaní dňa 13.10.2021 (t. j. výsluch žalobcu 1/, ktorého účasť na pojednávaní zabezpečil PZ žalobcov a výsluch žalovaného), ktorých výsluchy boli navrhnuté ešte v samotnej žalobe a ktorých výpoveďami je dôvodné sa domnievať by došlo k zrejmemu odstráneniu spomínaných viacerých zásadných rozporov týkajúcich sa ustálenia skutkového stavu vo veci.

V tejto spojitosti je dôvodným konštatovať, že súd prvej inštancie nepostupoval v súlade v ust. § 181 ods. 2 veta prvá CSP, keď absolútne opomenul tú zásadnú skutočnosť a to rozhodnúť a určiť, ktoré dôkazy v konaní v rámci dokazovania vykoná a ktoré nie (!). Navyiac v spojitosti s týmto zákonným ustanovením, ako už bolo vyššie uvedené, v rozpore s preukázaným skutkovým stavom vo veci konštatoval, že „medzi stranami nie sú sporné žiadne skutkové tvrdenia“ (?).

Súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 13.10.2021 ďalej v rámci predbežného právneho posúdenia uviedol, že povinnosti ako je to uvedené v čl. 13 Ústavy SR možno ukladať zákonom alebo na základe zákona v jeho medziach s tým, že ust. § 229 CSP je procesným ustanovením, ktoré nemožno použiť ako právny základ usporiadania vzťahov medzi účastníkmi konania. Takáto právna úvaha súdu je podľa názoru žalobcov predčasná, i vzhľadom na vyššie uvedené nedostatky dotknutého postupu a rozhodnutia súdu v otázke spôsobu a rozsahu vykonaného dokazovania vo veci.

Poukázali na čl. 13 ods. 4 Ústavy SR, čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, čl. 20 ods. 3 Ústavy SR, čl. 20 ods. 5 Ústavy SR. Súd prvej inštancie v danej súvislosti postavil čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR nad všetky ústavné princípy, čím závažným spôsobom zasiahol v tomto prípade do elementárnej ochrany vlastníckeho práva žalobcov v tomto konaní.

Súd prvej inštancie navyiac prekvapujúco vyvoláva týmto svojím postupom ďalšie prípadné súdne konania (iracionálny odkaz na aplikáciu ust. § 135c Občianskeho zákonníka v kontexte aktuálne skutkovej situácie medzi účastníkmi tohto konania, ktorý v zmysle vyjadrení oboch zúčastnených strán vonkoncom nič nerieši) a to namiesto toho, aby svoju snahu sústredil na možnosť reálneho vyriešenia dotknutej kauzy práve v tomto konaní, k čomu mu zo zákona prislúchajú všetky relevantné zákonné nástroje a inštitúty.

Podstatným pochybením zo strany súdu zakladajúcim ďalšiu vadu napadnutého rozhodnutia je i tá skutočnosť, že súd prvej inštancie nepostupoval v zmysle ust. § 182 veta druhá CSP, kedy v rámci pojednávania uskutočneného dňa 13.10.2021, konkrétne pred jeho skončením, nedošlo z jeho strany k vydaniu uznesenia súdu, ktorým súd vyhlási dokazovanie za skončené.

Ako totiž vyplýva z podanej žaloby, z titulu ust. § 137 písm. a) CSP vyplýva možnosť domáhať sa nároku na plnenie. V danom prípade je žaloba na nahradenie prejavu vôle vo svojej zákonnej podstate žalobou na plnenie (viď R 42/1965, 3Cz 53/73, uznesenie NS ČR 20Cdo/541/2005), pričom podanie žaloby o nahradenie prejavu vôle vyplýva práve z ust. § 229 CSP (v minulosti ust. § 161 ods. 3 OSP), čo má za následok uplatnenie predmetného nároku spôsobom, ako to v tomto konaní urobili žalobcovia. Žalobný petit smerujúci k nahradeniu prejavu vôle za žalovaného v konaní smeruje objektívne k tomu, aby vyhlásenie vôle bolo nahradené súdnym rozhodnutím a musí sa v ňom ukladať „povinnosť prejavu vôle“ (predtým „vyhlásenie vôle“).

Súd prvej inštancie tak pristúpil k vydaniu napadnutého rozhodnutia bez toho, aby si v prvom rade z pozície rozhodovacej (dôkaznej) authority náležitým spôsobom ustálil skutkový stav veci a až na základe neho pristúpil k vysloveniu podloženého a právne istého záveru. Navyiac nevykonával potrebné a zo strany žalobcov navrhované dokazovanie, ktoré žalobcovia do pojednávania (vykonania osobného výsluchu) ani reálne nemali možnosť pre potreby konania zabezpečiť.

Možno objektívne ustáliť, že sa jedná o arbitrárny postup v konaní (pre účastníka konania nepredvídateľný) majúci za následok predčasné rozhodnutie vo veci bez zákonného dokazovania a presvedčivého odôvodnenia meritórneho rozhodnutia. Pre tento záver v konečnom dôsledku svedčí i časť napadnutého rozhodnutia týkajúca sa nároku na náhradu trov konania, kedy súd prvej inštancie rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP, pričom podľa jeho tvrdenia „sám“ nezistil žiaden dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP.

Vzhľadom na vyššie uvedené žalobcovia žiadajú, aby odvolací súd po preskúmaní podaného odvolania s poukazom na ust. 389 ods. 1 písm. b), písm. c) CSP v spojitosti s ust. § 391 CSP napadnutý rozsudok Okresného súdu Trnava zo dňa 13.10.2021, sp. zn. 13C/29/2019, zrušil v celom rozsahu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že žalobcom 1/ až 3/ prizná náhradu trov konania tak pred súdom prvej inštancie, ako i v konaní pred odvolacím súdom a to v plnom rozsahu.

K odvolaniu žalobcov sa vyjadrila žalovaná. Uviedla, že navrhuje napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. V predmetnom konaní sa jedná o inštitút stavby na cudzom pozemku, pričom súd prvej inštancie postupoval pri rozhodovaní plne v súlade s platnými právnymi predpismi a ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít.

Podľa názoru žalovanej, pre posúdenie predmetnej veci bolo potrebné preukázať skutkové tvrdenia: či je nesporné, že v čase vydania rozsudku sú žalobcovia zapísaní ako vlastníci pozemkov a či je nesporné, že v čase vydania rozsudku je žalovaná zapísaná ako vlastníka domu postavenom na predmetných pozemkoch žalobcov, resp. ich časti. Nespornosť uvedených skutkových tvrdení potvrdili žalobcovia a aj žalovaná. Skutočnosť, že žalovaná zvažuje podať určovaciu žalobu, nie je predmetom tohto konania ako už uviedla aj vo vyjadrení k žalobe dňa 27.2.2020, t.j. žalovaná nespochybnila vyššie uvedené skutkové tvrdenia.

Žalovanej nie sú známe aké ďalšie skutkové tvrdenia, potrebné pre posúdenie veci, sú sporné. Žalobcovia v odvolaní proti rozsudku všeobecne uviedli, že v konaní sú viaceré zásadné rozpory týkajúce sa ustálenia skutkového stavu vo veci. Aké konkrétne skutkové tvrdenia, potrebné pre posúdenie veci sú sporné však žalobcovia neuviedli. Rovnako v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie žalobcovia namietajú, že súd nevypočul strany konania. Na pojednávaní dňa 13.10.2021 však nebol zo strany žalobcov ani len navrhnutý výsluch strany alebo svedkov.

Žalobcovia v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie uviedli, že z titulu § 137 písm. a) CSP a § 229 CSP vyplýva možnosť žalobcov domáhať sa nároku na plnenie voči žalovanej tak, že súd určí povinnosť žalovanej uzatvoriť so žalovanými zmluvu o prevode vlastníckeho práva k pozemkom.

Žalovaná na svoju obranu opätovne uvádza, že voči žalobcom vo vzťahu k pozemkom nemá žiadnu nesplnenú povinnosť ich kúpy, pri ktorej by aplikovanie § 137 písm. a) CSP v spojitosti s § 229 CSP pripadalo do úvahy. Žalovaná s uzavretím takejto zmluvy nesúhlasila ani sa k uzavretiu takejto zmluvy žalobcom do budúcnosti nikdy nezaviazala (napr. zmluvou o budúcej zmluve), čo žalobcovia ani netvrdili a teda daná skutočnosť nebola v konaní sporná.

Zmluvné podmienky žalobcami predloženej kúpnej zmluvy (t.j. zmluvy o prevode vlastníctva k pozemkom) sú dané jednostranne žalobcami a žalovaná podľa hmotného práva nemá takú právnu povinnosť, aby žalobcami požadovaný prejav vôle musela uskutočniť, preto takýto jej prejav vôle podľa názoru žalovanej ani nemôže byť nahradený rozhodnutím súdu. Predpokladom úspešnosti žaloby o nahradenie prejavu vôle je, že žalovaný je povinný na základe právneho predpisu, zmluvy, prípadne protiprávneho konania, svoju vôľu určitého obsahu prejaviť, pričom tak nie je ochotný urobiť. Súd môže v rozsudku uložiť len takú povinnosť, akú mu dovoľuje zákon, resp. aká žalovanej vyplýva zo zákona a akú dobrovoľne nespĺnila. Žalobcovia sa teda domáhajú rozhodnutia, ktoré podľa názoru žalovanej súd nie je oprávnený vyniesť, v dôsledku čoho je ich žaloba nedôvodná.

Žalobcovia nepredložili ani jeden relevantný dôkaz, judikát, resp. ani jedno rozhodnutie, ktoré by odôvodňovalo nimi uplatňovaný nárok. Práve naopak, žalobcovia predložili napr. rozhodnutie vydané v konaní pred Krajským súdom v Trnave, sp. zn. 23Co/403/2017, ktoré sa týka prípadu porušenia predkupného práva a teda toto rozhodnutie práve jednoznačne potvrdzuje tvrdenia žalovanej, ako konštatoval aj súd prvej inštancie v bode 13. odôvodnenia rozsudku. Obdobne sa to týka žalobcami predloženej právnej vety rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 2Sžo 36/2010.

Žalobcovia ďalej v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie uvádzajú, že žalovaná opomína tú skutočnosť, že na aktuálnu právnu situáciu v tejto otázke sa z pohľadu a postavenia žalobcov legitímne vzťahuje ust. § 3 ods. 1 v spojitosti s ust. § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Z uvedeného vyplýva, že žalobcovia nimi uplatnené právo opierajú o všeobecné ustanovenia slovenského civilného hmotného práva § 3 ods. 1 OZ a § 126 ods. 1 OZ. Žalobcovia však neberú do úvahy skutočnosť, že aj žalovaná má svoje práva a oprávnené záujmy, preto citované všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka na daný prípad nie je vo vzťahu k žalobcami požadovanému nároku voči žalovanej možné, resp. primerané aplikovať. Po obsahovej stránke žaloby, resp. odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie tieto podľa jej právneho názoru neobsahujú žiadny relevantný právny titul či aspoň odkaz na niektoré z ustanovení slovenského civilného hmotného práva, o ktoré by bolo možné oprieť takto žalovaný nárok žalobcov. Má za to, že takýto právny titul a takéto ustanovenie civilného hmotného práva v slovenskom právnom poriadku vzhľadom na neuplatňovanie zásady „superficies solo cedit“ („vrch ustupuje spodku“) ani neexistuje, čo uviedol aj súd prvej inštancie v bode 12. odôvodnenia rozsudku. V slovenskom právnom poriadku na usporiadanie takých pomerov ako žalobcovia opisujú (iná osoba je vlastníkom stavby a iná je vlastníkom pozemku) sú využitelné iné právne inštitúty napr. podľa § 135c OZ ako uvádza aj súd prvej inštancie v bode 12. odôvodnenia rozsudku. T.j. ide predovšetkým o možnosť zriadenia vecného bremena v rozsahu nevyhnutnom na výkon vlastníckeho práva k stavbe. Žalovaná ako vlastníčka stavby postavenej na časti pozemkov vo vlastníctve žalobcov preto nemusí plniť a súd jej nemôže uložiť plniť takú povinnosť, ktorá nemá oporu v hmotnom práve, t.j. splnenie povinnosti uzavrieť žalobcami priloženú kúpnu zmluvu. Preto sa ani nemôže jednať o žalobu podľa § 137 písm. a) CSP v spojitosti s § 229 CSP, ako to tvrdia žalobcovia.

Žalovaná nerozumie nejasnému vyjadreniu žalobcov v odvolaní voči rozsudku súdu prvej inštancie, týkajúceho sa nároku na náhradu trov konania. Podľa žalovanej súd prvej inštancie v bode 17. rozsudku jasne, presvedčivo a zrozumiteľne zdôvodnil rozhodnutie o náhrade trov konania.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie proti rozsudku bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou stranou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 367 ods. 3 CSP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania či doplnenia dokazovania (§ 383 a § 384 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej

tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), dospel k záveru, že odvolanie žalobcov dôvodné nebolo.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec i správne právne posúdil.

Žalobcovia sa žalobou domáhali rozhodnutia, ktorým súd žalovanej uloží povinnosť uzavrieť so žalobcami zmluvu o prevode vlastníctva k pozemkom: parcela registra „C“ č. 1090/8 o výmere 424 m² vedená ako záhrada a parcela registra „C“ č. 1090/18 o výmere 471 m² vedená ako zastavaná plocha a nádvorie, nachádzajúcim sa v katastrálnom území A., obec A., okres Trnava, zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Trnava, Katastrálny odbor (ďalej len „Pozemky“).

Žalobcovia v odvolaní namietali vágnosť odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, postup súdu sa javí do značnej miery nepresvedčivý, nepreskúmateľný a v zrejmom rozpore s čl. 2 základných princípov CSP. Súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí opiera svoje závery o viacero tvrdení vyslovených zo strany žalovanej v tomto konaní. Navyiac do značnej miery rozporuplne aplikuje povinnosť dôkazného bremena na strane žalobcov s dôkazným bremenom na strane žalovaného a naopak. Správanie sa žalovanej v rozpore s dobrými mravmi bolo v tomto konaní preukázané „neúplným“ dokazovaním zapríčinením rozporuplným postupom zo strany súdu prvej inštancie, ktorý objektívne odňal žalobcom možnosť riadne konať pred súdom a prispel tak k porušeniu práva na spravodlivý proces a zásady právnej istoty. Navyiac súd týmto postupom do značnej miery zmaril reálnu možnosť vysvetlenia a objasnenia pravdivého skutkového a právneho stavu veci.

Platný Občiansky zákonník vychádza z teórie, že právny úkon, je založený na prejave vôle. Pri zmluve ide o prejav vôle najmenej dvoch strán.

Z ustanovenia § 2 ods. 1 a ods. 2 OZ zakotvujúceho pre občianskoprávne vzťahy zásadu, že tieto vznikajú na základe právnych úkonov alebo z iných skutočností, s ktorými zákon vznik týchto vzťahov spája a princíp rovného postavenia subjektov v týchto vzťahoch, vyplýva, že žiadny z účastníkov občianskoprávneho vzťahu nemôže stanoviť právne postavenie iného subjektu napr. tým, že od neho vyžaduje splnenie právnej povinnosti, hoci sa nestalo aktuálnym. Prejav vôle subjektu právneho vzťahu je preto možné nahradiť súdnym rozhodnutím v zmysle § 229 CSP len v tých prípadoch, keď to zákon výslovne umožňuje (napr. § 50a § 715, § 719 ods. 2 OZ, § 29 ods. 4 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov – ďalej v texte aj „ZVB“), resp. kde povinnosť k právnemu konaniu subjektu je stanovená zákonným ustanovením (napr. § 603 ods. 3 OZ) alebo ako záväzková povinnosť je založená iným právnym úkonom (§ 50a OZ). Obchodný zákonník takúto možnosť zakotvuje napr. v § 270 a ďalej v § 290 a v § 292.

Ako vyplýva z obsahu spisu, žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti vedenej ako parcela registra „C“ č. 1090/8 o výmere 424 m² vedená ako záhrada a parcela registra „C“ č. 1090/18 o výmere 471 m² vedená ako zastavaná plocha a nádvorie, nachádzajúcim sa v katastrálnom území A., obec A., okres Trnava, zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Trnava, Katastrálny odbor. Nespornou bola tá skutočnosť, že na uvedenej nehnuteľnosti žalobcov má žalovaná postavenú stavbu.

Žalobcovia sa domáhajú usporiadania vzťahov nahradením prejavu vôle, kde by mala žalovaná uzavrieť so žalobcami zmluvu o prevode vlastníctva k pozemkom: parcela registra „C“ č. 1090/8 o výmere 424 m² vedená ako záhrada a parcela registra „C“ č. 1090/18 o výmere 471 m² vedená ako zastavaná plocha a nádvorie, nachádzajúcim sa v katastrálnom území A., obec A., okres Trnava, zapísaným na liste vlastníctva č. XXXX Okresného úradu Trnava, Katastrálny odbor (ďalej len „Pozemky“). Ako vyplýva

už z vyššie uvedeného takýto typ žaloby a aplikácie podľa ust. § 229 CSP prichádza do úvahy iba v prípadoch, ak to vyplýva z hmotného práva, ktorý uviedol súd vyššie. Nakoľko usporiadanie vzťahov spôsobom, ktorého sa dožadujú žalobcovia nevyplýva z hmotného práva, takáto žaloba nemohla byť preto dôvodná a ani prípadné dokazovanie vo veci, ktoré žalobcovia navrhovali, a ktoré odopretie namietali i v odvolaní by neprinieslo úspech žalobcom. Z uvedeného dôvodu je táto odvolacia námietka žalobcov nedôvodná. Žalovaná s uzavretím takejto zmluvy nesúhlasila, ani sa k uzavretiu takejto zmluvy žalobcom do budúcnosti nikdy nezaviazala (zmluvou o budúcej zmluve), čo žalobcovia ani netvrdili a daná skutočnosť nebola v konaní sporná. Žalovaná teda nemá žiadnu právnu povinnosť kúpy vyššie uvedených pozemkov. Uvedené ustanovenia CSP je možné aplikovať v iných prípadoch (najčastejšie napr. pri porušení predkupného práva podielového spoluvlastníka), nie za daných okolností v tomto prípade jednostranného záujmu žalobcov o uzavretie kúpnej zmluvy o prevode vlastníctva k pozemkom.

Pokiaľ súd prvej inštancie poukázal na ust. § 135c OZ, tu vysvetlil, akým spôsobom je možné usporiadať vzťahy v prípade neoprávnenej stavby, o ktorý prípad sa môže jednať, ako mohli žalobcovia postupovať, čo však neurobili.

Ďalšou odvolacou námietkou žalobcov bolo porušenie procesných noriem tým, že súd nepostupoval v súlade s ust. § 181 ods. 2 veta prvá CSP, keď absolútne opomenul tú zásadnú skutočnosť a to rozhodnúť a určiť, ktoré dôkazy v konaní v rámci dokazovania vykoná a ktoré nie. Navyiac v spojitosti s týmto zákonným ustanovením, ako už bolo vyššie uvedené, v rozpore s preukázaným skutkovým stavom vo veci konštatoval, že „medzi stranami nie sú sporné žiadne skutkové tvrdenia“. Rovnako tak poukazoval na to, že súd prvej inštancie nepostupoval v zmysle ust. § 182 veta druhá CSP, kedy v rámci pojednávania uskutočneného dňa 13.10.2021, konkrétne pred jeho skončením, nedošlo z jeho strany k vydaniu uznesenia súdu, ktorým súd vyhlási dokazovanie za skončené.

Odvolací súd konštatuje, že hoci uvedené odvolacie námietky žalobcov sú dôvodné, nedošlo konaním súdu k odopretiu práva stranám navrhovať dôkazy. Zo strany súdu boli v zmysle § 182 CSP vyzvaní, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke. Tým, že súd uznesením nevyhlásil dokazovanie za skončené, síce došlo k porušeniu k procesnému postupu, avšak nie k odňatiu práva žalobcom konať pred súdom.

K protokolácii zápisnice odvolací súd udáva, že pokiaľ mali žalobcovia námietky voči nej, mohli a mali na to upozorniť súd prvej inštancie, čo však i v prípade, ak by ich námietka bola dôvodná, nie je pre posúdenie veci relevantné. Možno teda konštatovať, že uvedeným konaním súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces na strane žalobcov.

Na záver odvolací súd k odvolacím námietkam žalobcov, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je nesprávne, formálne a vágne, zároveň nepreskúmateľné, arbitrárne uvádza, že tieto námietky žalobcov nepovažuje za opodstatnené, nakoľko rozsudok okresného súdu je vnútorne logický, nie je prejavom aplikačnej a interpretačnej svojvôle konajúceho všeobecného súdu, rešpektuje zákonné požiadavky na odôvodnenie (skutkové a právne) rozsudku, nie je arbitrárny a zrozumiteľným spôsobom dáva odpoveď na otázku, prečo súd prvej inštancie rozhodol tak ako rozhodol.

V súvislosti so žalovaným namietaným prejavom nespokojnosti s rozsudkom okresného súdu odvolací súd ešte konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti, čo v danom prípade splnené bolo. Pokiaľ aj súd prvej inštancie nedal odpoveď na všetky argumenty žalobcov, tieto v relevantnej časti doplnil odvolací súd.

Ďalšie odvolacie argumenty žalobcov odvolací súd považoval pre rozhodnutie vo veci samej za nerozhodné, bez potreby sa nimi osobitne vysporiadať. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu odvolaciu argumentáciu nespôsobilú privodiť úspech odvolaniu, preto odvolací súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

Odvolatelia bližšie nešpecifikovali, v čom bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie nesprávne v časti náhrady trov konania, k § 257 CSP sa bližšie nevyjadrili, ani netvrdili, že je tu daný dôvod na jeho aplikáciu, preto z uvedených dôvodov odvolací súd vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie (vrátane rozhodnutia o náhrade trov konania) s použitím § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

V odvolacom konaní úspešnej žalovanej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP voči v odvolaní neúspešným žalobcom v plnom rozsahu, keď ani odvolací súd nevidel dôvod na aplikáciu ust. § 257 CSP. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).